

כלל סז' - חיי אדם

סעיף א'

1. מהם שבעת התנאים שצריכים בכדי שיהיה בסיס לדבר האסור?
 - א. שיהיה המוקצה מונח עליו בין השמשות.
 - ב. שיהיה בדעתו להיות מונח שם כל השבת.
 - ג. שהניח בכוונה. (לאפוקי שכח)
 - ד. דווקא שהניח על כלי שלו או על של חברו שנתן לו רשות. (דאין אדם אוסר דברי שאינו שלו) {אבל נתן מוקצה של שמעון בכלי של שמעון - הוי בסיס}
 - ה. שיהיה מונח יפה ולא באקראי. (דהיינו סתם זרוק בקופסא) {אבל התיבה הוי בסיס, עק הכלים שמונח עליהם לא הוי בסיס}
 - ו. שיהיה מונח על עיקר הכלי. (לאפוקי כיס של מכנס) {אבל הכיס נהיה בסיס אבל לא המכנס}
 - ז. דווקא שרק איסור מונח. (לאפוקי איסור והיתר ביחד) {ודווקא שההיתר חשוב אצלו יותר מן האיסור אע"ג דלאחרים חשוב לא נקרא חשוב}

2. הניח מוקצה על כסא בשבת (כגון: בשוגג או קטן או נכרי) ולאחר מכן נלקח המוקצה, האם הכסא נעשה בסיס? מדוע? לא, כיון שלא היה מונח עליו בבין השמשות.

סעיף ב'

3. אם מונח על כסא מעות מבעוד יום וחשכה ונעשה הכסא בסיס, האם מותר לנער את הכסא ולהפיל המעות? לא, למרות שהוי טלטול מהצד כיון שהכסא עצמו נהיה מוקצה ואסור לטלטלו.
4. אם הונחו מעות על כסא בשבת, האם אפשר לנער את הכסא ולהפיל המעות? (דהוי טלטול מן הצד) מותר רק באופן שצריך את הכסא לצורך גופו ומקומו.

סעיף ג'

5. הונחו מעות על כסא בשבת, ואינו צריך את הכסא לגופו או מקומו, אבל יש חשש שהמעות ינזקו, האם מותר לנערם? לא.

סעיף ד'

6. מי שמדליק נרות שבת על השולחן - נעשה בסיס, א"כ כיצד מותר להזיז את השולחן בשבת? זה הטעם שמקפידות הנשים להניח הלחם על השולחן קודם הדלקת נרות ואז נעשה בסיס לדבר האסור והמותר. (ודווקא שההיתר חשוב מן האיסור)

סעיף ה'

7. מנורה היא כלי שמלאכתו לאיסור (ומותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו) א"כ מדוע נרות שבת לאחר שכבו אסור לטלטל המנורה לצורך גופו ומקומו? **כיון שנעשה בסיס בבין השמשות. (ובבין השמשות היה אסור לטלטל לצורך גופו ומקומו משום שהאש הוא מוקצה מחמת גופו והבסיס קיבל דין המוקצה)**

סעיף ו'

8. לאחר סעודת ליל שבת התיישבו המשפחה לפצח גרעינים וכל הקליפות הונחו על המפה, לאחר מותר לנער המפה מהקליפות? **כן, כיון שלא היו מונחים עליו בבין השמשות.**
9. האם מותר להגביה את המפה עם הקליפות? **תלוי: אם יש רק קליפות אסור כל זמן שהקליפות עליו. ואם יש גם פת מותר אף להגביה דבטלים לגבי הפת. ואפילו לא היה פת מותר להניח פת כדי לטלטל אגבן את הקליפות.**

סעיף ז'

"היה לו תיבה ובתוכה דבר איסור ודבר היתר"

10. באיזה אופן אסור לטלטל את התיבה? **כשהאיסור יותר חשוב מההיתר.**
11. באיזה אופן מותר לטלטל את התיבה? **כשההיתר יותר חשוב מהאיסור.**
12. גם באופן שמותר, מה הכי טוב שיעשה אם אפשר? **שיקח את המותרים בלי לטלטל את התיבה, או שינער את הדבר איסור החוצה.**

סעיף ח'

13. מה הדין שהאיסור וההיתר המונחים בתיבה שווים בחשיבותן? **אסור לטלטל התיבה.**

סעיף ט'

14. מכנס שיש בכיסו מעות מבעוד יום וחשכה האם יכול לטלטל המכנס? **לכתחילה ינער המעות, ואם אינו יכול שרי לטלטל המכנס כיון שהמעות אינו על עיקר הבגד ובטל לבגד.**
15. האם יכול ללבושו? **מדוע? לא, שמא יצא בו לרה"ר.**

16. אם לבשו ושם לב שהמעות בכיס מה יעשה? ילך למקום המשתמר וינער שם דכל זמן שבידו (בכיסו) אינו מחויב להשליך מידו תכף אלא מותר לילך למקום שירצה להניחו.

17. האם יכול להכניס ידו לכיס? מדוע? לא, דהכיס הוא מוקצה מדין בסיס, אבל אם שכח המעות שם שרי דאז אין הכיס נעשה בסיס. (בתנאי שלא יזיז המעות)

סעיף יב'

18. האם מותר לגעת במוקצה? תן דוגמא: כן, לדוגמא לשבת על אבנים וקורות גדולים שאינם זזים ממקומם מחמת ישיבתו.

19. באלו דברים אסור לגעת? מדוע? (תן 2 דוגמאות) מנורה תלויה, וביצה שנולדה, שמא תנדנד קצת.

20. באיזה אופן מותר לטלטל מוקצה? על ידי נפיחה.

סעיף יג'

21. מהו "טלטול מן הצד"? תן דוגמא: שלא מטלטל המוקצה בידו אלא מחזיק בהיתר. כגון צנזון טמון במקצת ומחזיק בחלק המגולה של הצנזון ואגב זה מטלטל החול שמכסה אותו. (כל דין טלטול מן הצד נאמר דווקא לצורך דבר היתר אבל לשמא תפסד אסור)

סעיף יד'

22. האם מותר לטלטל מוקצה ברגליו או בגופו? כן, דזה לא הוי אפילו טלטול מן הצד אלא נקרא טלטול כלאחר יד ומותר אפילו לצורך המוקצה, ויש אוסרים אם לא לצורך היתר

סעיף טז'

23. האם יכול האב להרים את בנו כשאבן בידו? ובאיזה תנאי? כן, בתנאי שיש לבנו געגועין (ולא יכול ללא אביו) ואם ישליך האבן יצעק ויש חשש שיבוא לחולי.

24. האם האב יכול להרים את בנו כשיש לו מעות ביד? מדוע? לא, דחיישינן דלמא נפיל ואת לאתויי.

25. האם האב יכול להוליך את התינוק בידו, כשבידו השניה של התינוק יש מעות? מדוע? יש אוסרים כדין הרמה שמא יאמר כשם שמותר לטלטל המעות כשהוא ביד התינוק הכי מותר לטלטל המעות בשביל התינוק, ויש מתירים ולא אסרו אלא כשמרימו.

סעיף יז'

26. זכוכית שנשברה, האם מותר לטלטל השברים? במקום שיש חשש שינזקו בהם בני אדם מותר לטלטלו.

סעיף יח'

27. האם מותר לטלטל מת בשבת? לא.

28. ואם המת מאוס ומלוכלך והוי בזיון המת? מותר לטלטלו על ידי כיכר או תינוק או על ידי כסותו (דהוי טלטול מן הצד)

29. האם מותר לטלטל מת לצורך כהנים או מצוה? אסור אפילו על ידי כיכר ותינוק אבל שרף על ידי נכרי או טלטול מן הצד.

30. מה הדין שיש כהן חולה בבית ואין יכול לצאת? מוציאין את המת על ידי נכרי או בטלטול מן הצד.

סעיף יט'

31. האם היתר של כיכר ותינוק מועיל גם למוקצה מחמת גופו? לא, רק במת יש את ההיתר של כיכר ותינוק.

32. האם היתר של כיכר ותינוק מועיל לכלי שמלאכתו לאיסור? יש מתירים על ידי כיכר או שאר דבר היתר אם חושש שיפסד שהרי גם בין השמשות היה מותר לצורך גופו ומקומו.

33. סחורה שיורד עליה גשמים, האם מותר לטלטלו על ידי כיכר ותינוק בכדי שלא יפסד? לא אבל יכול לכסותה על ידי נכרי, ואם אין נכרי שרי אף ישראל.

סעיף כא'

34. באיזה אופן שרי להוציא גרף של רעי בידיים, ובאיזה אופן אסור? מותר שהוי במקום דריסת בני אדם או שמאוס לו, ואם רק ירא שהתינוקות יתלכלכו אסור אפילו בכלי להוציאו אלא יכפה עליו כלי.

35. מה הדין אם הגרף של רעי מלא אבל אינו במקום שמאוס? מותר להוציאו לאשפה ולהחזירו משום כבוד הבריות.

סעיף כב'

36. יצא לרוקן את הגרף, מתי מותר להחזירו לבית ומתי אסור? שעודנו בידו מותר להחזירו לבית, ושהניחו על הרצפה אסור אלא אם כן נותן לתוכו מים והמים ראויים לבהמה.

סעיף כד'

37. יורד גשם בחדר פנימי בבית על כלי מוקצה ועומדים להפסד, מה העצה שיעשה בכדי שיוכל לטלטלם? יעביר שולחנו או מיטתו לאותו חדר כדי שתמאס לו ואז מותר להוציאן מדין גרף של רעי.

38. עכבר מת שנמצא באוכל, האם מותר לטלטלו? מדוע? כן, דהוי גרף של רעי.

סעיף כה'

39. מהו "ביטול כלי מהכינו" תן דוגמא: שאני לוקח כלי היתר ונותנו תחת המוקצה שיפול לתוכו ואז אסור לטלטל הכלי היתר ודומה כלי חיברו בטיט, לדוגמא: לתת כלי תחת תרנגולת בכדי לקבל הביצה.

סעיף כו'

40. האם מותר לתת כלי תחת דליפה שיש בבית? תלוי: אם הדלף ראוי לרחיצה מותר ואם נתמלא שופכו ומחזירו למקומו. ואם הדלף אינו ראוי לרחיצה אסור. (דאין מבטלין כלי מהיכנו)

סעיף כז'

41. האם מותר לטלטל מוקצה לצורך מצוה? אם על ידי הטלטול מקיים המצוה - מותר. כגון ששחט ביו"ט וצריך לכסות הדם ואין לו עפר מוכן לכך מבעוד יום מותר לטלטל העפר ולכסות הדם.

42. האם מותר לנענע לולב בסוכות, כשגוי תלש אותו ביו"ט? מוקצה מחמת גזרה אסרו אפילו שמקיים במוקצה מצוה כיון שכל מחובר אסור שמא יעלה ויתלוש. (ואפילו ביו"ט ראשון)